



LLOBREGAT: UN RIU CANSAT

"30 MINUTS" diumenge 8 i 15 de maig del 2005

En els dos pròxims diumenges , "30 minuts" proposa un viatge en dos capítols al llarg del riu Llobregat i per la seva conca. Un viatge sorprenent i conflictiu per un riu que ha estat a la base de la riquesa de Catalunya, que va estar en estat gairebé terminal i que ara intenta recuperar-se amb molts esforços.



TVC - Televisió de Catalunya



Aquests dies, l'extrema sequera està posant a prova tot el que passa a dins i al voltant del riu. Tots els problemes s'hi aguditzen: la contaminació es concentra, el subministrament a la població es fa més difícil, la fauna ho passa malament, la polèmica sobre les concessions hidràuliques augmenta...

Però des que va quedar clar que l'aigua de l'Ebre no vindria a la zona metropolitana de Barcelona, la importància del Llobregat s'ha multiplicat: és el recurs hidrològic més estratègic del país. Aquest riu és un dels més aprofitats i explotats i també maltractat. L'aigua que es consumeix a Barcelona abans ha estat utilitzada per moltes poblacions i indústries, ha estat depurada moltes vegades, ha mogut desenes de turbines elèctriques i s'hi ha abocat tota mena de productes. Entre ells, tones i tones de sal.

Al seu costat hi ha múltiples polígons industrials i tota mena d'infraestructures -carreteres, vies de tren, oleoductes, col·lectors...- passen pel seu costat, sovint envaint i ofegant la llera. També hi ha racons insòlits i poc coneguts, sorprenentment conservats, que mostren les possibilitats d'un riu regenerat.

Aquest "30 minuts" s'estructura com un recorregut seguint el curs de l'aigua del Llobregat i els seus afluents i examinant en cada tram els problemes que l'afecten. Aquest n'és un resum telegràfic:

En el primer capítol ens fixarem en tres assumptes:



MINICENTRALS

Al llarg del riu hi ha més de 50 minicentrals elèctriques que desvien tot o la major part del cabal. Això asseca llargs trams del riu amb el consegüent impacte en la fauna i tot l'ecosistema. Però les minicentrals produeixen molta energia neta. Què cal fer? Hi ha pescadors que les voldrien enderrocar, els propietaris apelen als seus drets i la funció econòmica i social de l'electricitat que produeixen. ¿Hi ha solucions intermèdies?



LA PESCA

Diversos grups de pescadors estan enfrontats per si s'han de fer repoblacions de peixos per poder pescar. Uns opinen que com que el riu està en mal estat s'ha de repoblar i acusen la Generalitat de no vetllar per la qualitat del medi, no deixar repoblar i voler apartar-los del riu. D'altres diuen que les repoblacions alteren l'equilibri i introdueixen espècies que són de fora i que això no permet la regeneració de la fauna autòctona.



LA SAL

Al costat del Llobregat i el Cardener creixen enormes muntanyes de sal que provenen de les mines de potassa de Sallent i Súria. Són milions de tones amuntegades sense gaire protecció que van deixant anat salmorra que s'infiltra en l'aqüífer o va a parar al riu. El mal gust de l'aigua del Llobregat és a causa d'aquesta sal. Molts pous, fonts i rieres del Bages estan contaminats. D'altra banda, la feina de milers de persones depenen d'aquestes mines. La situació legal és confusa i les possibles solucions, cares i difícils.

En el segon episodi ens ocuparem dels temes que afecten el tram més baix del riu.



LA CONTAMINACIÓ INDUSTRIAL

En els últims anys, el riu s'ha recuperat bastant gràcies a les dotzenes de depuradores que es van construir. Però encara hi ha alguns punts negres. Un és la indústria de pell d'Igualada que és molt conflictiva. L'altre és la riera de Rubí per l'alta concentració d'empreses. Moltes depuradores no acaben de funcionar bé perquè hi ha abocaments abusius. S'investiguen aquests abocaments i tothom nega que hi tingui la culpa, però les aigües encara baixen sense complir les normes.





INFRAESTRUCTURES

En el tram final, el Llobregat és estrangulat per les infraestructures existents i les que es construeixen (TGV, ampliacions de metro, desviacions del curs, ampliació de l'aeroport...). En aquestes condicions, el riu es pot convertir en un canal i perdre la funció de corredor biològic o espai de lleure. I també es pot alterar i fer malbé l'enorme aquífer del delta del Llobregat, que és una gran reserva estratègica per a la població. Per exemple, quan durant uns quants dies es va deixar de potabilitzar aigua del riu per por que estigués contaminada per la radiació de Txernòbil, Barcelona va beure només d'aquest aquífer. Una part d'aquesta aigua subterrània de gran qualitat ja s'ha salinitzat per les obres del port i els usuaris de l'aigua estan preocupats.

Darrere de cada un d'aquests conflictes hi ha personatges i històries humanes que el reportatge segueix de prop. Això acabarà formant una imatge global de la conca i la possible evolució en el futur. En acabar aquest recorregut, s'hauran descobert algunes de les realitats més desconegudes i complicades que hi ha darrere del simple i quotidià fet de beure un got d'aigua.

És un reportatge de **Carles Guàrdia i Mireia Pigrau**.

Imatge: **Josep M. Domènech**.

Producció: **Sílvia Pairó**.

Muntatge: **Agustí Poch**.